

Janina Katz

Tilbage til æblerne

Gyldendal, 2010

Af Esther Kvetny Jarlöv

I april 2010 udkom novellesamlingen *Tilbage til æblerne* af den polsk-jødiske forfatter Janina Katz (f. 1939). Janina Katz kom til Danmark i 1969, og så sent som i 50 års alderen begyndte hun at skrive lyrik, noveller og romaner. Alle på hendes nyere hvervede sprog - dansk. Hendes jødiske baggrund giver også læseren et indblik i en jødisk tilværelse i Polen og i Danmark, og hun har i tidligere udgivelser brugt dette som inspiration. Her kan nævnes *Mit liv som barbar* (1993) og *Fortællinger til Abram* (2001). Janina Katz har desuden modtaget adskillige litterære priser, bl.a. Det Danske Akademis Beatricephris og Statens Kunstfonds livsvarige ydelse.

I *Tilbage til æblerne* får læseren indblik i Janina Katz' liv med de mennesker, der både i fortid og i nutid omgiver hende, og hvilke erfaringer hun har gjort sig. Det være sig hendes forhold til familie og venner, hendes første kys under en ferie i Syrien, et møde med en barndomsven og ikke mindst nogle meget rørende noveller om forholdet til sit gudbarn. Hendes baggrund kommer også til syne i denne novellesamling, fx i "Hvad hænderne kan fortælle".

Her er Janina Katz i selskab med en god bekendt, som fortæller en vittighed om en snu jøde. Hun bliver stødt, men det er ikke vittigheden, der støder hende, det er den måde hvorpå hendes bekendt bevæger sine hænder, når han beskriver jøden. En bevægelse som altså skulle være typisk for jøder, og derved også for hende selv: "Hvad har jeg imod, at man taler om eller viser det typisk jødiske? Prisen. Den pris, som andre folkefærd ikke har behøvet at betale for at være typiske på den ene eller den anden

måde. Den pris, som vi har betalt. Gang på gang. Den pris, som vi for så ikke længe siden har betalt en gang for meget".

Janina Katz' jødiske identitet og hendes overvejelser over, hvad det vil sige at være jøde skinner, som i denne novelle, igennem i novellesamlingen, men den er ikke altdominerende. Hun formår at skrive den gode og tankevækkende historie, som alle kan identificere sig med uanset religion.

Tilbage til æblerne er en bog, som er svær at lægge fra sig igen. Man bliver ganske enkelt meget grebet af hver enkelt novelle, der alle er meget forskellige. Styrken er, at det alle er historier, som er meget nemme at forholde sig til og man kan nemt finde sig selv i dem.

Novellesamlingen indledes med en kort digtsamling, der også hedder *Tilbage til æblerne*. Man må gå ud fra, at forlaget eller Janina Katz selv har haft en hensigt med dette, men umiddelbart er det svært at se, hvor hun vil hen med det. Digtene er ikke særlig tilgængelige, hvilket står i skærende kontrast til novellerne, der er skrevet i et simpelt og flydende sprog, hvilket afgjort også er en af årsagerne til, at det er svært at lægge dem fra sig.

Novellesamlingen står godt i sig selv, og derfor er det svært at se begrundelsen for, at denne udgivelse også skal indeholde en digtsamling. Jeg synes, det er synd, at man ikke har valgt at lade de meget smukke og rørende noveller stå alene, for det fortjener de i den grad, og de kan varmt anbefales.